

Pismo podpore knjižnici Inštituta za novejšo zgodovino

Spoštovani dr. Jure Gašparič, direktor Inštituta za novejšo zgodovino,

v Društvu bibliotekarjev Ljubljana (DBL) podpiramo delavce knjižnice Inštituta za novejšo zgodovino (INZ) v zahtevi po zagotavljanju javnega in čim večjega dostopa do knjižničnih storitev. Vodstvo INZ je namreč s 1. decembrom 2019 knjižnico zaprlo za zunanje uporabnike.

V letu 2018 je bilo v knjižnico vpisanih 396 aktivnih članov, ki so si izposodili 2.231 enot gradiva. Knjižnica je zabeležila 2.276 obiskov (brez raziskovalcev INZ)¹. V DBL razočarano ugotavljamo, da ti uporabniki (in drugi) zdaj ne morejo več uporabljati knjižnice na enak način kot doslej.

DBL podpira načela odprte znanosti, ki od raziskovalnih ustanov zahtevajo omogočanje dostopa javnosti do rezultatov njihovega raziskovalnega dela. Sprašujemo se, kako bo zaprta knjižnica inštituta pripomogla k izpolnjevanju načel razvoja odprte znanosti, ki jih Slovenija podpira na državnemu nivoju?

V DBL poudarjamo, da specialne knjižnice po [Zakonu o knjižničarstvu](#) izvajajo javno službo, morajo biti dostopne javnosti in upoštevati [Uredbo](#) o osnovnih storitvah knjižnic, [Pravilnik](#) o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe ter [Strokovne standarde](#) za specialne knjižnice, ki jih je sprejel Nacionalni svet za knjižnično dejavnost.

Obžalujemo, da pravkar sprejeti [sanacijski načrt](#) vodstva INZ med drugim predvideva temeljito reorganizacijo knjižnice, ki vključuje dostopnost javnosti le po predhodni najavi določene dni v mesecu. Takšno delovanje je v nasprotju z delovanjem moderne knjižnice. Odločno zavračamo idejo, da je delovanje knjižnice obremenjujoče za osnovno dejavnost INZ. Takšno opredeljevanje knjižnice je po našem mnenju izjemno škodljivo za razvoj znanosti.

Temeljno poslanstvo specialne knjižnice je upravljanje znanja v matični organizaciji. Pridružujemo se vaši objavljeni viziji, [viziji direktorja INZ](#): »Inštitut vzpostavlja podporne dejavnosti, ki so **nujne** za učinkovito izvajanje raziskovalne dejavnosti – **vzdržuje specializirano knjižnico** za obdobje novejšo zgodovine in oblikuje raziskovalno infrastrukturo na digitalni osnovi.«

Opominjamo, da knjižnica omogoča vsem raziskovalcem INZ tudi vpis bibliografij ter kot članica konzorcija omogoča dostop do izjemnega števila znanstvenih virov. Poudarjamo, da bi bilo ob morebitni spremembi sistemizacije in delovnih nalog zaposlenih v knjižnici ta dejavnost okrnjena in s tem stroki in raziskovalcem INZ povzročena nepopravljiva škoda. Poudarjamo, da mora v

---

¹ Podatki pridobljeni na <https://bibsist.nuk.uni-lj.si/statistika/index.php>

skladu s Strokovnimi standardi specialna knjižnica zaposlovati ustrezno število strokovnih knjižničnih delavcev, ki morajo biti usposobljeni za uresničevanje namena, poslanstva in ciljev knjižnice ter skrbeti za njeno prepoznavnost.

Opozarjamo na [program dela INZ](#) za naslednjih 5 let, ki ga je potrdilo tudi ministrstvo: »Zbiranje knjižnega gradiva in periodike, njeno evidentiranje, hranjenje in dajanje raziskovalcem v javno uporabo je ena od najbolj pomembnih dejavnosti za vedo, še bolj pa za INZ, ki deluje na področju, ki je eno od najbolj propulzivnih z vidika obsega in dinamike nastajanja nove znanstvene in strokovne literature. Knjižnica zagotavlja kontinuirano nabavo pomembnih podatkovnih baz in izbrane znanstvene literature za področje raziskovanja ter ga daje v uporabo v skladu s pravili knjižnične dejavnosti.«

V DBL podpiramo družbene in profesionalne interese zaposlenih v knjižnici in njihovo skrb za visoko stopnjo profesionalizma v stroki. V skladu z etičnim kodeksom slovenskih knjižničarjev jim dajemo podporo in spoštujemo njihovo strokovno znanje. Enako pa pričakujemo tudi od INZ. Podpiramo in spodbujamo razvoj knjižnice in nasprotujemo omejevanju njenega dela. Podpiramo svobodni pretok informacij in zagotavljanje enakopravnega dostopa do informacij in informacijskih virov za vse državljane. Nasprotujemo vsem poskusom strokovno neutemeljenih omejitev pri pridobivanju in posredovanju informacij.

Pridružujemo se [javnemu odzivu](#) Sekcije za specialne knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije: »[...] vsaka strategija, tako inštituta ali pa države, ki bi pri svojem raziskovalnem delu varčevala pri knjižnici, se bo na kratki, še bolj pa na dolgi rok, izkazala za jalovo. Resnega raziskovanja brez knjižnice ni mogoče izvajati. Knjižnica je pri znanstvenem raziskovanju nasploh, še posebej pa v humanistiki, središče in osnova.«

Društvo bibliotekarjev Ljubljana poziva vse odgovorne, da čim prej naredijo vse, da se bo zagotovila čim večja dostopnost do knjižničnih storitev in rezultatov raziskovalne dejavnosti INZ. Vsem udeleženi ponujamo pomoč pri iskanju najboljših rešitev. Naj postane zgodba INZ in njegove knjižnice v trenutni krizi raje zgodba o uspehu!

S spoštovanjem,
mag. Ana Zdravje, predsednica Društva bibliotekarjev Ljubljana

Objavljeno na spletni strani DBL, december 2019

V vednost:

- Inštitut za novejšo zgodovino (vodstvo in zaposleni v knjižnici),
- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije,
- Zveza bibliotekarskih društev Slovenije